TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2025. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Konkurence – LESD 102. pants – Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana – Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija – Maksa par licences piešķiršanu ar autortiesībām aizsargātu darbu pieejamības nodrošināšanai – Izmitināšanas vietas – Aprēķina metode – Istabu faktiskā izmantojuma neņemšana vērā – Netaisnīgas cenas

Lietā C-161/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Krajský soud v Brně* (Augstā tiesa Brno, Čehijas Republika) iesniegusi ar 2024. gada 29. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, tiesvedībā

OSA, z.s., iepriekš *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.*,

pret

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] (referente), S. Rodins [*S. Rodin*], N. Pisarra [*N. Piçarra*] un N. Fengers [*N. Fenger*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2025. gada 13. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *OSA, z.s.* vārdā – *V. Bernard*, *R. Neruda* un *L. Štiková Gachová*, *advokáti*,

– *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* vārdā – *A. Drbal*, *H. Malíková* un *P. Mlsna*,

– Spānijas valdības vārdā – *M. Morales Puerta*, pārstāve,

* Tiesvedības valoda – čehu.

– Francijas valdības vārdā – *R. Bénard* un *T. Lechevallier*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *E. Arsenidou*, *B. Ernst*, *M. Monfort* un *P. Němečková*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 5. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 102. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *OSA, z.s.*, iepriekš *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.* (turpmāk tekstā – "*OSA*"), kas ir atbilstoši Čehijas tiesībām izveidota autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija (turpmāk tekstā – "kolektīvā pārvaldījuma organizācija"), un *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* (Konkurences aizsardzības birojs, Čehijas Republika; turpmāk tekstā – "Čehijas konkurences iestāde") par lēmumu, ar kuru šī iestāde sodīja *OSA* par LESD 102. panta pārkāpumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 LESD 102. pantā paredzēts:

"Vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kam ir dominējošs stāvoklis iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā, šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir aizliegta kā nesaderīga ar iekšējo tirgu un tiktāl, ciktāl tā var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.

Stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var jo īpaši izpausties kā:

a) tieši vai netieši uzspiestas netaisnīgas iepirkuma vai pārdošanas cenas vai citi netaisnīgi tirdzniecības nosacījumi;

[..]."

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.) 3. panta "Tiesības uz darbu izziņošanu un tiesības uz cita tiesību objekta publiskošanu" 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis autoriem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā."

Čehijas tiesības

5 *Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)* (Likums Nr. 121/2000 par autortiesībām, blakustiesībām un dažu likumu grozījumiem (Autortiesību likums)), redakcijā, kas bija spēkā līdz 2014. gada 6. novembrim, 23. pantā autoriem bija garantētas tiesības uz autoratlīdzību par to darbu izmantošanu, kuri personām, kas apmetušās privātās telpās, darīti pieejami ar televizoru vai radiouztvērēju starpniecību.

6 2001. gada 4. aprīļa *zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže* (Likums Nr. 143/2001 par konkurences aizsardzību), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 11. pantā noteikts:

"Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kaitējot citiem konkurentiem vai patērētājiem, ir aizliegta. "Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana" it īpaši ir:

a) tieša vai netieša netaisnīgu nosacījumu paredzēšana līgumos, kas noslēgti ar citiem tirgus dalībniekiem, it īpaši tāda līguma izpildes uzspiešana, kura līguma noslēgšanas brīdī ir acīmredzami nesamērīga ar sniegto pretizpildījumu,

[..]."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

7 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *OSA* ir viena no sešām kolektīvā pārvaldījuma organizācijām Čehijas Republikā un tai ir dominējošs stāvoklis konkrētajā tirgū.

8 Ar 2019. gada 18. decembra lēmumu Čehijas konkurences iestāde konstatēja, ka *OSA* no 2008. gada 19. maija līdz 2014. gada 6. novembrim viesnīcu izmitināšanas pakalpojumu sniedzējiem Čehijas Republikā par darbu, kas aizsargāti ar autortiesībām, izmantošanu ar televizoru un radiouztvērēju starpniecību bez objektīva pamatojuma bija piemērojusi atlīdzību, kura aprēķināta, neņemot vērā attiecīgo izmitināšanas vietu istabu faktisko izmantojumu. Atbilstoši šim lēmumam *OSA* tādējādi bija pieprasījusi atlīdzību arī par neizmantotajām istabām, kurās minētie darbi netika izmantoti.

9 Čehijas konkurences iestāde konstatēja, ka, šādi rīkojoties, *OSA* ir noteikusi netaisnīgus tirdzniecības nosacījumus valsts tirgū, izsniedzot licences ar autortiesībām aizsargātu darbu izmantošanai. Šī iestāde atzina, ka konkrētā darbība ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas aizliegta LESD 102. pantā un attiecīgajās Čehijas konkurences tiesību aktu normās. Tādēļ tā piesprieda *OSA* samaksāt naudas sodu 10 676 000 Čehijas kronu (CZK) (aptuveni 429 000 EUR) un aizliedza tai šādi rīkoties.

10 *OSA* pārsūdzēja šo lēmumu, taču Čehijas konkurences iestādes priekšsēdētājs ar 2020. gada 23. novembra lēmumu tās sūdzību noraidīja.

11 *OSA* par šo lēmumu cēla prasību *Krajský soud v Brně* (Apgabaltiesa Brno, Čehijas Republika), kas ir iesniedzējtiesa.

12 Šīs tiesas ieskatā pamatlietas puses ir vienisprātis par to, ka *OSA* autortiesību kolektīvā pārvaldījuma jomā Čehijas Republikā ir "faktiskā monopolstāvoklī" un ka no 2008. gada 19. maija līdz 2014. gada 6. novembrim *OSA* no izmitināšanas vietām iekasēja atlīdzību par aizsargāto darbu pārraidīšanu, izmantojot to istabās uzstādītos televizorus un radiouztvērējus, neatkarīgi no tā, vai šīs istabas tika izmantotas vai ne. Turpretī pamatlietas puses atšķirīgi interpretē Tiesas judikatūru par jēdzienu "dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana" un tā piemērošanu pamatlietā.

13 *OSA* skatījumā Čehijas konkurences iestādei bija jāizvērtē, vai tās cenu noteikšanas praksi varēja uzskatīt par negodīgu cenu praksi, ņemot vērā kritērijus, kurus Tiesa noteikusi 1978. gada 14. februāra spriedumā *United Brands* un *United Brands Continentaal*/Komisija (27/76, EU:C:1978:22) un kuri īpašajā kolektīvā pārvaldījuma organizāciju kontekstā piemēroti 2017. gada 14. septembra spriedumā Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība (C-177/16, EU:C:2017:689) un 2020. gada 25. novembra spriedumā *SABAM* (C-372/19, turpmāk tekstā – "spriedums *SABAM*", EU:C:2020:959).

14 Tomēr iesniedzējtiesas ieskatā Tiesa vēl nav izspriedusi, vai tas, ka, nosakot autoratlīdzību, netiek ņemts vērā izmitināšanas vietu istabu faktiskais izmantojums, var būt dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē.

15 Pirmām kārtām, šī tiesa norāda – tai būs jāizvērtē *OSA* argumenti, ka strīdu nevar izspriest, vienkārši piemērojot spriedumā *SABAM* noteiktos principus. *OSA* apgalvo, ka minētais spriedums skāra autoratlīdzības samaksu par darbiem, kuri, lai gan bija darīti pieejami, tomēr netika izmantoti mūzikas festivālā. Tā uzskata – lai arī prasība maksāt atlīdzību šādā kontekstā patiešām nav pamatota, prasība maksāt ikgadēju atlīdzību par darbu pieejamības nodrošināšanu izmitināšanas vietu istabās neatkarīgi no šo istabu faktiskā izmantojuma – izņemot gadījumus, kad istabas nav izmantotas visa attiecīgā gada laikā, – ir pamatota.

16 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa tāpat ir precizējusi, ka Tiesas judikatūrā, šķiet, nav izstrādāti konkrēti kritēriji, kuri ļautu noteikt, vai tas, ka, nosakot autoratlīdzību, netiek ņemts vērā izmitināšanas vietas istabu faktiskais izmantojums, atbilstoši LESD 102. pantam ir vērtējams kā pārmērīgu cenu noteikšanas prakse, kā apgalvo *OSA*, vai kā "netaisnīgu tirdzniecības nosacījumu" piemērošanas prakse šīs tiesību normas izpratnē, kā apgalvo Čehijas konkurences iestāde.

17 Otrajā minētajā gadījumā iesniedzējtiesas skatījumā vēl arī būtu jānosaka kritēriji, kas ļautu konstatēt, vai tirdzniecības nosacījums ir netaisnīgs. Šajā ziņā *OSA* ieskatā jābūt izpildītiem trim kumulatīviem kritērijiem. Pirmkārt, šim nosacījumam nav jābūt saistītam ar līguma mērķi vai nav jābūt nepieciešamam, lai sasniegtu paredzēto rezultātu. Otrkārt, minētajam nosacījumam jārada kaitējums otrai līguma pusei. Treškārt, šim nosacījumam nav jābūt nedz piemērotam, nedz taisnīgam. Čehijas konkurences iestāde šajā ziņā iebilst, ka ne Eiropas Komisija, ne Savienības tiesas šos kritērijus nav piemērojušas un ka šajā lietā pietika ar pārbaudi, vai *OSA* piemērotais tirdzniecības nosacījums ir pamatots un samērīgs.

18 Tāpat iesniedzējtiesa uzsver – ja tiktu atbalstīta šī sprieduma 16. punktā minētā pirmā hipotēze, vēl būtu jānoskaidro, vai *OSA* cenu noteikšanas praksi var uzskatīt par tādu, kas ir pretrunā LESD 102. pantam, jo ar to tiek piemērotas pārmērīgas cenas. Tiesas interpretācija ļautu noskaidrot, vai un kā kritērijus, kas izriet no 1978. gada 14. februāra sprieduma *United Brands* un *United Brands Continentaal*/Komisija (27/76, EU:C:1978:22), var piemērot iesniedzējtiesā izskatāmās lietas kontekstā.

19 Trešām kārtām, šī tiesa uzskata – lai pārbaudītu, vai ir izpildīti LESD 102. pantā minēto pārkāpumu veidojošie elementi, jāatrisina jautājums, vai Čehijas konkurences iestādei bija jāpierāda, ka attiecīgā cenu noteikšanas prakse ir radījusi pretkonkurences sekas, vai arī šī iestāde varēja balstīties tikai uz konkurences izkropļošanas risku.

20 Visbeidzot iesniedzējtiesa, ceturtām kārtām, jautā, vai, lai konstatētu LESD 102. panta pārkāpumu, jāpierāda, ka *OSA* cenu noteikšanas politika ir būtiski ietekmējusi tirdzniecību starp dalībvalstīm, vai arī pietiek ar pierādījumu, ka šādu ietekmi varēja saprātīgi paredzēt.

21 Šādos apstākļos *Krajský soud v Brně* (Apgabaltiesa Brno) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [LESD] 102. panta [otrās daļas] a) punktu var interpretēt tādējādi, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana šī panta izpratnē ir tāda dalībvalstī faktiskā monopolstāvoklī esošas kolektīvā pārvaldījuma organizācijas rīcība, kad tā tiesību subjektiem, kuri pārvalda izmitināšanas vietas, licences maksu par to, ka ar autortiesībām aizsargāti darbi tiek darīti pieejami ar tādiem televīzijas un radio uztvērējiem, kuri uzstādīti viesu privātai izmitināšanai paredzētās telpās, piemēro, neņemot vērā attiecīgo izmitināšanas vietu atsevišķu istabu faktisko izmantojumu?

2) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde – vai šāda prakse ir jāvērtē no a) netaisnīgu tirdzniecības nosacījumu piemērošanas skatpunkta vai b) no pārmērīgu cenu piemērošanas skatpunkta?
   [a)] Ja attiecīgais standarts ir netaisnīgu tirdzniecības nosacījumu piemērošana, konkrēti kāds tests jāizmanto, lai to izvērtētu?
   [b)] Ja attiecīgais standarts ir pārmērīgu cenu piemērošana, konkrēti kāds tests jāizmanto, lai to izvērtētu, – vispārējais *United Brands* tests vai īpaša, pārveidota tā versija?

3) Vai, lai pierādītu [LESD] 102. panta [otrās daļas] a) punkta pārkāpumu attiecībā uz pirmajā jautājumā minēto rīcību, ir nepieciešams pierādīt faktisku vai potenciālu negatīvu ietekmi uz konkurenci (tostarp ietekmi uz patērētāju labklājību un dominējošā tiesību subjekta īstenotas rīcības sekas)?

4) Vai, lai pierādītu [LESD] 102. panta [otrās daļas] a) punkta pārkāpumu attiecībā uz pirmajā jautājumā minēto rīcību, ir nepieciešams pierādīt šīs rīcības būtisku ietekmi uz tirdzniecību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm vai arī pietiek ar pamatotu pieņēmumu, ka šāda ietekme varētu pastāvēt, un nav nepieciešams pārbaudīt tās faktisko apjomu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

22 Ar pirmajiem diviem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, nosakot atlīdzību, kas maksājama par izmitināšanas vietām piešķirto licenci pieejai ar autortiesībām aizsargātiem darbiem, neņem vērā izmitināšanas vietu istabu faktisko izmantojumu, ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas izpaudusies kā netaisnīgu cenu prakse vai citu netaisnīgu tirdzniecības nosacījumu piemērošana.

23 Vispirms jāatgādina – atbilstoši Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punktam autoriem ir piešķirtas preventīva rakstura tiesības, kuras tiem ļauj iestāties starp iespējamiem viņu darbu izmantotājiem un izziņošanu sabiedrībai, ko šie izmantotāji varētu būt iecerējuši veikt, lai to aizliegtu (spriedums, 2024. gada 20. jūnijs, *GEMA*, C-135/23, EU:C:2024:526, 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Attiecībā uz izmitināšanas vietām Tiesa ir precizējusi, ka radiouztvērēju vai televizoru, kas spēj uztvert signālus un attiecīgi pārraidīt aizsargātus darbus, pieejamības nodrošināšana šo izmitināšanas vietu istabās ir uzskatāma par izziņošanu sabiedrībai 3. panta 1. punkta izpratnē, kas ļauj klientiem piekļūt šādiem darbiem, un nav nozīmes tam, vai viņi šo iespēju izmanto vai ne (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 7. decembris, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 43. punkts, kā arī 2024. gada 20. jūnijs, *GEMA*, C-135/23, EU:C:2024:526, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka parasti šāda uzņēmuma klienti ātri nomainās un vispārīgi runa ir par diezgan lielu skaitu personu, tādēļ tās ir jāuzskata par sabiedrību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 7. decembris, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 38. punkts).

26 Turklāt viesnīcas iesaistīšanās, kuras rezultātā tās klientiem tiek nodrošināta piekļuve ēterā pārraidītam darbam, jāuzskata par papildu pakalpojuma sniegšanu, kas notikusi, lai no tā gūtu zināmu labumu, jo šī pakalpojuma piedāvāšana ietekmē viesnīcas prestižu un tādējādi arī numuru cenas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 7. decembris, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 44. punkts).

27 Turpinājumā jāatgādina, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kurai ir monopols attiecībā uz noteiktas kategorijas aizsargātu darbu autortiesību pārvaldību attiecīgās dalībvalsts teritorijā un kura par atlīdzību nodod šos darbus saimnieciskās darbības subjektu rīcībā, lai tie varētu tos izziņot sabiedrībai, ir uzskatāma par uzņēmumu, kam ir dominējošs stāvoklis būtiskā iekšējā tirgus daļā LESD 102. panta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu *SABAM*, 26. un 27. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra). Kā norādīts šī sprieduma 7. punktā, šajā lietā nav apstrīdēts, ka *OSA* ir šāds dominējošs stāvoklis.

28 Tāpat jānorāda, ka tad, ja šādas kolektīvā pārvaldījuma organizācijas rīcības iespējamā netaisnīguma pamatā ir šīs atlīdzības apmērs, proti, pati cena, nevis citi nosacījumi, kas saistīti ar pieejamības nodrošināšanu, šāda cenu noteikšana jāvērtē, ņemot vērā kritērijus, kas skar pārmērīgas cenas.

29 Tādējādi šāda rīcība var būt ļaunprātīga izmantošana, kas ir aizliegta atbilstoši LESD 102. pantam, ja, nosakot autortiesību apmēru, šī organizācija piemēro pārmērīgu cenu, kas nav samērīga ar tās sniegto pakalpojumu ekonomisko vērtību. Šis iespējamais atlīdzības pārmērīgais raksturs jāizvērtē, ņemot vērā visus lietas apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumu *SABAM*, 28. un 29. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

30 Šajā ziņā jāņem vērā ne tikai kolektīvās pārvaldīšanas pakalpojuma kā tāda ekonomiskā vērtība, bet arī darbu izmantošanas veids un apmērs, kā arī ekonomiskā vērtība, ko rada šī izmantošana (šajā nozīmē skat. spriedumu *SABAM*, 30. punkts).

31 Lai gan, kā atgādināts šī sprieduma 24. punktā, signālu un radiouztvērēju vai televizoru pieejamības nodrošināšana izmitināšanas vietu istabās ir uzskatāma par izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē un nav nozīmes tam, vai šī sabiedrība, kuru veido attiecīgās izmitināšanas vietas klienti, izvēlas piekļūt šādi pieejamiem darbiem vai ne, LESD

102. panta gadījumā tomēr jāatzīst, ka minēto sabiedrības daļu veidojošo personu skaitam ir nozīme, nosakot, pirmkārt, ar autortiesībām aizsargāto darbu iespējamās izmantošanas apjomu un, otrkārt, šī sprieduma 26. punktā minēto labumu, kādu izmitināšanas vieta var gūt no kolektīvā pārvaldījuma organizācijas piešķirtās licences. Tādējādi izmitināšanas vietu istabu faktiskais izmantojums ir apstāklis, kas jāņem vērā, lai, izmantojot statistisku modeli vai pamatojoties uz citiem kritērijiem, ja tie ir objektīvi, stabili, viegli pieejami un pārbaudāmi, novērtētu darbu izmantošanas apjomu un to izmantošanas ekonomisko vērtību un attiecīgi noteiktu, vai atlīdzība par tādu licenču piešķiršanu, kas ļauj izziņot darbus sabiedrībai, ir "netaisnīga" LESD 102. panta otrās daļas a) punkta izpratnē.

32 Šajā ziņā nekas neliecina, ka izmitināšanas vietu gadījumā nebūtu nozīmes sprieduma *SABAM* 30. un 41. punktā atgādinātajai un precizētajai Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru atlīdzība, kas maksājama par aizsargātu darbu izziņošanu sabiedrībai un ko veido kolektīvā pārvaldījuma organizācijas noteiktā atlīdzība, jāizvērtē, ņemot vērā šo darbu izmantošanas veidu un apjomu, kā arī minēto darbu izmantošanas vērtību saimnieciskajā darbībā, kas citstarp atkarīga no to personu faktiskā skaita, kuras izmanto attiecīgos darbus.

33 Tādējādi principā nav pieļaujams, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija pieprasa izmitināšanas vietām maksāt tādu atlīdzību, kurā netiek ņemts vērā, ka ievērojama daļa no to istabām nav pieejama klientiem, piemēram, darbības sezonālās samazināšanās, daļējas slēgšanas atjaunošanas nolūkā vai tādas ārkārtas situācijas kā veselības krīze dēļ.

34 Vispārīgāk – šīs organizācijas piemērotajā atlīdzībā, lai gan tā var būt balstīta uz vienotām likmēm, būtu jāņem vērā vismaz aplēstais faktiski izmantotais ar autortiesībām aizsargāto darbu apjoms (šajā nozīmē skat. spriedumu *SABAM*, 50. punkts).

35 Iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus lietas apstākļus, to vidū arī datu par izmitināšanas vietu istabu faktisko izmantojumu pieejamību un ticamību, kā arī pastāvošos tehnoloģiskos instrumentus (šajā nozīmē skat. spriedumu *SABAM*, 55. punkts), jāpārbauda, vai *OSA*, nosakot atlīdzību, varēja ņemt vērā paredzamo izmitināšanas vietu istabu faktisko izmantojumu, nesamērīgi nepaaugstinot līgumu, kas noslēgti ar aizsargāto darbu lietotājiem, izpildes pārvaldīšanas un ar autortiesībām aizsargāto darbu izmantošanas pārraudzības izmaksas.

36 Tādējādi nevar izslēgt, ka *OSA* piemērotā atlīdzības aprēķināšanas metode, kurā netiek ņemts vērā izmitināšanas vietu istabu faktiskais izmantojums, jākvalificē kā "ļaunprātīga" LESD 102. panta izpratnē. Proti, ja par saprātīgu cenu būtu pieejama tāda atlīdzības aprēķināšanas metode, kurā tiek ņemts vērā istabu faktiskais izmantojums, un tas būtiski samazinātu atlīdzības apmēru, tad pašreizējās atlīdzības aprēķināšanas metodes izmantošanu varētu uzskatīt par tādu, kas rada netaisnīgas cenas LESD 102. panta otrās daļas a) punkta izpratnē.

37 Iepriekš minētais secinājums neskar iesniedzējtiesas pienākumu ņemt vērā arī visus citus apstākļus, kuriem tāpat ir nozīme, novērtējot, vai atlīdzības apmērs ir taisnīgs vai ne. Šādi apstākļi var apstiprināt vai atspēkot pazīmi, kas liecina par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un kas attiecīgā gadījumā var izrietēt no izmitināšanas vietu istabu faktiskā izmantojuma neņemšanas vērā.

38 Tādējādi no pastāvīgās judikatūras izriet – ja kolektīvā pārvaldījuma organizācija nosaka tādu atlīdzības līmeni, kas ir ievērojami augstāks par pārējās dalībvalstīs piemērotajiem, un ja šo atlīdzību salīdzinājums ir veikts uz viendabīga pamata, šī atšķirība ir jāuzskata par pazīmi, kas liecina par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Šajā ziņā ir adekvāti tās likmes

salīdzināt ar kaimiņvalstīs, kā arī citās dalībvalstīs piemērotajām likmēm, tās koriģējot ar pirktspējas paritātes indeksa palīdzību, ja vien etalonvalstis ir izraudzītas atbilstoši objektīviem, piemērotiem un pārbaudāmiem kritērijiem un veikto salīdzinājumu pamats ir viendabīgs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 14. septembris, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 38. un 51. punkts).

39 Visbeidzot attiecībā uz to, vai, kā ir apgalvojusi *OSA*, novērtējot, vai kolektīvā pārvaldījuma organizācijas piemērotās cenas ir pārmērīgas, jāizvērtē, vai starp šīs organizācijas segtajām faktiskajām izmaksām un prasīto cenu ir pārlieka nesamērība, pietiek ar norādi, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru šī cenu un izmaksu salīdzinājuma izmantošana šajā vērtējumā nav obligāta, ja iespējamo cenas pārmērīgumu ir iespējams noteikt, izmantojot arī citas metodes (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 14. septembris, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 36. un 37. punkts, un spriedumu *SABAM*, 31. punkts).

40 Tādēļ uz pirmajiem diviem jautājumiem jāatbild, ka LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, nosakot atlīdzību, kas maksājama par izmitināšanas vietām piešķirto licenci pieejai ar autortiesībām aizsargātiem darbiem, neņem vērā izmitināšanas vietu istabu faktisko izmantojumu, var, ievērojot visus nozīmīgos apstākļus, palīdzēt konstatēt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas izpaudusies kā netaisnīgu cenu piemērošana, ar nosacījumu, ka tiek noskaidrots, vai šīs atlīdzības apmērs ir pārmērīgs salīdzinājumā ar darbu izmantošanas veidu un apjomu, kā arī šīs izmantošanas radīto ekonomisko vērtību.

Par trešo jautājumu

41 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka, lai konstatētu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, konkurences iestādei jāpierāda, ka aplūkotajai praksei ir reāla ietekme uz konkurenci, it īpaši uz patērētāju labklājību.

42 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 102. panta mērķis ir sodīt ne tikai tādu praksi, kura patērētājiem var nodarīt tiešu kaitējumu, bet arī tādu praksi, kura tiem nodara netiešu kaitējumu, apdraudot efektīvas konkurences struktūru (spriedums, 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale* u.c., C-377/20, EU:C:2022:379, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

43 Līdz ar to konkurences iestāde ir izpildījusi tai noteikto pierādīšanas pienākumu, ja tā ir pierādījusi, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma prakse, izmantojot līdzekļus vai resursus, kas atšķiras no normālu konkurenci regulējošiem, var apdraudēt efektīvas konkurences struktūru, un tai nav jāpierāda, ka minētā prakse turklāt spēj radīt tiešu kaitējumu patērētājiem. Attiecīgais dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums tomēr var izvairīties no LESD 102. pantā noteiktā aizlieguma, pierādot, ka efektīvas konkurences struktūras apdraudējumu, kas var izrietēt no attiecīgās prakses, līdzsvaro vai pat pārspēj pozitīvā ietekme uz patērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale* u.c., C-377/20, EU:C:2022:379, 47. punkts, kā arī 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 202. punkts).

44 Tādēļ uz trešo jautājumu jāatbild, ka LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas konstatējums ir pietiekami pamatots, ja ir pierādīts, ka aplūkotā prakse var apdraudēt efektīvas konkurences struktūru, un nav jāpierāda, ka šī prakse var arī tieši kaitēt patērētājiem.

Par ceturto jautājumu

45 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka konkurences iestādei jāpierāda, ka ļaunprātīga rīcība būtiski ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm.

46 Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, interpretējot un piemērojot LESD 101. un 102. pantā paredzēto nosacījumu par ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir jāņem vērā, ka šī nosacījuma mērķis ir konkurences tiesiskajā regulējumā nošķirt Savienības tiesību piemērojamības jomu no dalībvalstu tiesību piemērojamības jomas. Tādējādi Savienības tiesību piemērojamības jomā ietilpst jebkura aizliegta vienošanās un darbība, kas brīvu tirdzniecību starp dalībvalstīm spēj apdraudēt tādā veidā, kas iespējami varētu kaitēt ar vienota tirgus izveidi dalībvalstīs saistīto mērķu sasniegšanai, tostarp savrupinot valstu tirgus vai mainot konkurences struktūru iekšējā tirgū (spriedums, 2017. gada 14. septembris, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 Lēmums, nolīgums vai darbība tirdzniecību starp dalībvalstīm var ietekmēt tikai tad, ja, ņemot vērā faktisko un juridisko apstākļu kopumu, ar pietiekamu varbūtības pakāpi var paredzēt, ka tie tieši vai netieši, faktiski vai potenciāli var ietekmēt tirdzniecības plūsmas starp dalībvalstīm tādā veidā, kas liek bažīties, ka tas var traucēt vienota tirgus izveidi starp dalībvalstīm. Turklāt šāda ietekme nedrīkst būt maznozīmīga (spriedums, 2017. gada 14. septembris, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 Tiesa jau ir atzinusi, ka monopolstāvoklī esošas kolektīvā pārvaldījuma organizācijas piemērotās likmes var ietekmēt pārrobežu tirdzniecību, tāpēc šādai situācijai ir piemērojams LESD 102. pants. Proti, likmes, ko noteikusi tāda kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kurai tās izcelsmes dalībvalstī ir monopolstāvoklis un kura tajā pārvalda ne tikai šīs valsts subjektu, bet arī ārvalstu subjektu tiesības, var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (spriedums, 2017. gada 14. septembris, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 28. un 29. punkts).

49 Tādēļ uz ceturto jautājumu jāatbild, ka LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka konkurences iestādei jāpierāda, ka ļaunprātīga rīcība var būtiski ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Ja kolektīvā pārvaldījuma organizācijas cenu noteikšanas prakse tiek atzīta par ļaunprātīgu, tad, lai pierādītu, ka šāda ļaunprātīga prakse var būtiski ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, pietiek vien pierādīt, ka šī kolektīvā pārvaldījuma organizācija pārvalda ne tikai tās dalībvalsts subjektu tiesības, kurā tai ir monopols, bet arī citu dalībvalstu subjektu tiesības.

Par tiesāšanās izdevumiem

50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, nosakot atlīdzību, kas maksājama par izmitināšanas vietām piešķirto licenci pieejai ar autortiesībām aizsargātiem darbiem, neņem vērā izmitināšanas vietu istabu faktisko izmantojumu, var, ievērojot visus nozīmīgos apstākļus, palīdzēt konstatēt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas izpaudusies kā netaisnīgu cenu piemērošana, ar nosacījumu, ka tiek noskaidrots, vai šīs atlīdzības apmērs ir pārmērīgs salīdzinājumā ar darbu izmantošanas veidu un apjomu, kā arī šīs izmantošanas radīto ekonomisko vērtību.**

2) **LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas konstatējums ir pietiekami pamatots, ja ir pierādīts, ka aplūkotā prakse var apdraudēt efektīvas konkurences struktūru, un nav jāpierāda, ka šī prakse var arī tieši kaitēt patērētājiem.**

3) **LESD 102. panta otrās daļas a) punkts jāinterpretē tādējādi, ka konkurences iestādei jāpierāda, ka ļaunprātīga rīcība var būtiski ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Ja autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas cenu noteikšanas prakse tiek atzīta par ļaunprātīgu, tad, lai pierādītu, ka šāda ļaunprātīga prakse var būtiski ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, pietiek vien pierādīt, ka šī autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija pārvalda ne tikai tās dalībvalsts subjektu tiesības, kurā tai ir monopols, bet arī citu dalībvalstu subjektu tiesības.**

[Paraksti]